

doba, predstavljajoča dr. Razlaga in Zarnika, ki se povabita z Zagorcem vred k „večerji sprave“; na mizi je videti pečen zajec z napisom „Grabrijan“. Podoba ima sledeči podpis: Dr. Razlag: Slišal sem, da ste spekli prav dobrega zajca iz Vipave. — Dežman: Prosim, slobodno, le vsedite se! Ta zajec naj bo znamenje zveze med nami in vami. Dr. Zarnik: Naj bo! Jaz sem tako pečenko že od nekaj obrajtal in tudi zdaj me je privabil duh. Dovolite, da se vsedem. Oče Zagorec si doli tudi že prste liže.“ — Po vsem tem se priporoča „Brencelj“ sam, mi le dostavimo, da se za nj ravno zdaj prične VI. letnik in da velja le 3 gold. za celo leto, 1 gold. 50 kr. za pol leta in 80 kr. za četrt leta. —

— (Hranilnica) je v včerajšnjem občnem zboru gosp. baronu Wurzbach-u za 33.000 gold. prodala svojo hišo (nekaj Cvajerjevo) poleg nun.

— (Imenovanja.) Gosp. dr. Starè je po dovršenih študijah prišel za zdravnika v tukajšnjo vojaško bolnišnico, — gosp. Gr. Kršič pa je imenovan za c. kr. okrajnega sodnika v Ložu.

— Po smrti preblage prednice tukajšnjega nunskega samostana baronese Zierheimove postala je prednica mnogozaslužena gospá mater Jožefa Strusova.

— (Dvojne slovenske gledališke predstave) imamo omeniti: ene („Zblaznela je“) s prav živo pohvalo igre, ki jo je prestavil Kocelj, pa tudi igralcev, med katerimi sta se posebno odlikovala gosp. Schmidt in gospodičina Podkrajšekova; operete „Bekarjeva istorija“ pa tudi gospá Odijeva in gospoda Nolli in Kajzel v kljub vseh svojih prizadev niso mogli potopa rešiti. Zadnja predstava je pa bila Germovnikova komedija „Pogumne Gorenjke“. Igralci so storili, kar se je dalo, da se je radoval „Olymp“; gotovo, da samo ta in pa blagajnica sta bila zadovoljna s Germovnikovimi „Gorenjkami“.

— (Beseda Vodniku na spomin) 2. svečana v čitalnici naši obeta po programu svojem posebno interesantna biti. Med drugim se nam zagotavlja, da tako impozantni kor, kakor je „Iztočna zora“ od slavno-znanega kompoziterja gosp. Zajca v Zagrebu, v katerem poje tudi priljubljeni pevec tukajšnje opere gosp. Chlumecky, ni bil še produciran v čitalnici. Al dajmo na znanje ves program te besede, ki je tako-le sestavljen: 1. Lehner — ouvertura „štiri človeške podobe“. Švira c. kr. vojaška godba. 2. Prolog v spomin Vodnika. Govori gospodičina Podkrajšekova. 3. Balfe — balada iz opere „Ciganke“, pesem za bas. Poje gosp. Chlumecky. 4. Jelen — „Slovenski domorodci“, veliki zbor. Poje moški zbor čitalnice. 5. Schubert — Adagio. Igrajo štiri člani vojaške godbe. 6. a) Staroslovenska pesem, in Liebe — b) „Na zvidenje“, pesmi za bas. Poje gospod Chlumetzky. 7. Zajic — „Iztočna zora“. Velika kantata za basolo in moški zbor s spremljevanjem orkestra. Samospeve poje gosp. Chlumecky. — Po besedi veliki ples. Odbor čitalničin ravno razpošilja vabila na to veselico s pristavkom, da udje čitalnični smejo ta večer seboj pripeljati tudi svoje prijatelje ali znance. Vstopnina za ta večer, katerega dohodki so namenjeni muzikalnim potrebščinam čitalničnim, je določena tako, kakor prejšnja leta.

— (Požigalčeva hči), izvirna Česka igra v 5 aktih, z veliko pohvalo v slovenskem našem gledališču predstavljana, pride 1. februarja v nemškem jeziku pod naslovom „Des Brandstifters Tochter“ na oder nemškega tukajšnjega gledališča. Gospod Kocelj, ki slovenski mojstersko predstavljal „požigovalca“, je prevodil slovanski tekst v nemškega in bode tudi v nemškem gledališču predstavljal „den Brandstifter“. Po takem bode

na dvojno stran zanimiva ta predstava in iz dveh tabarov privabila občinstva obilo v gledališče.

— (Šole), zavoljo kužnih kóz že dalje časa zaprte, naj se začno zopet 3. dne prihodnjega meseca svečana. Tako je v včerajšnji seji zdravstvena komisija, gledé na to, da bolezen ne prihaja huja in tako še utegne več časa ostati, sklenila, začetek vseh šol navetovati c. k. deželni vladi, ki bode brez dvombe pridrila temu predlogu, da se začno 3. svečana.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Ko se je državni zbor 21. dne t. m. zopet začel, je — potem, ko je 7 na novo vstopivših Moravskih (slovanskih) poslancev obljubo storilo in je v njihovem imenu dr. Pražak objavil, da prihod njih ne pomeni tega, da bi priznavali pravo sedanje ustave, ampak da so prišli v državni zbor le zato, da bi pomagali mir delati med narodi Avstrijskimi — minister kupčijstva zboru v obravnavo izročil poštno pogodbo z Rusijo, finančni minister več načrtov postav o pristojbinah in postavo, po kateri naj se odpravi štampelj za oglase v časnikih, minister za nauk in bogočastje 4 verske postave, minister notranjih oprav zahteva 150.000 gld. v podporo Dalmatincem, kupčijski minister pa 250.000 gld. za telegrafe. Ker so neskončne važnosti verske postave, naj povemo našim bralcem na kratko njih zapopadek.

Prva postava v 58. §. naravnost odstranjuje konkordat in določuje vnanje razmere katoliške cerkve. Po ti postavi ne bodo imeli več škofje razsojevati, kdo je vreden in sposoben za kako cerkveno službo, ampak, prav kakor na Pruskem, država. Če bodo hoteli škofje komu podeliti kako faro, katere nima oddati cesar ali pa deželna gosposka, morali bodo deželni vladi naznaniti, komu to faro hočejo podeliti. Če gosposka v enem mesecu ne bode oporekala) ga smejo inštalirati, sicer pa ne. Zoper oporekovanje deželne gosposke morejo se pritožiti pri ministru bogočastja; če se njih pritožba usliši, smejo imenovanega duhovnika inštalirati, sicer pa ne. Če se kak fajmošter ali drugi duhovnik pregreši (se ve da zoper vlado) in vlada tirja, da ga škof odstavi, pa ta tega ne bi hotel storiti, v njenih očeh ta služba velja za izpraznjeno in morajo gosposke skrbeti, da kdo drug oskrbljuje državna opravila, ki so s to službo sklenjena. Dalje omenjena postava od škofov tirja, da morajo deželni gosposki naznaniti vse izpraznjene službe, ter jej v pregled dati vse svoje določbe, pastirske liste itd. Če vlada vidi, da kake cerkvene naredbe nasprotujejo javnim razmeram, jih mora prepovedati. Cerkevne gosposke morajo tudi vsako nenavadno službo božjo, preden jo ljudem naznanijo, naznaniti dotični gosposki. Teologične fakultete se bodo vrnale po posebni postavi in tudi patronati; dotlej veljajo dosedanje določbe. Država čuje nad cerkvenim premoženjem in tudi nad tem, da duhovne gosposke ne prestopijo svojega delokroga. — Druga postava v 30. §. določuje o vnanjih razmerah samostanov (kloštrov.) Ustanovitev novih samostanov mora vlada dovoliti, ki ima pravico tudi od že obstoječih tirjati njih pravila in jih odpraviti. Če kak redovnik (minih) noče več biti v samostanu, mu državna postava pripušča izstopiti. Predniki morajo vsako leto vladi predložiti imenik vseh udov in naznaniti jej vsako spremembo, ki se zgodi med letom in vse darove, ustanove, volila itd., ki jih dobé. Če se sliši kako nepostavno ravnanje, imajo politične gosposke pravico preiskovati samostane. Vnanji redovniki smejo se na Avstrijskem naseliti le s privoljenjem državnim. — Tretja postava

v 31. §. določuje, koliko se iz duhovnih dohodkov plačuje v verski zaklad. Do 10 tisuč premoženja plačevalo se bode po pol percenta; od 10 do 400 tisuč po 1 $\frac{1}{4}$ percentov in če presega premoženje 400.000 gold., plačevalo se bode po 12 $\frac{1}{2}$ percentov. Iz tega se bodo plačevali poboljški duhovnim pastirjem in pa tisti stroški, katere so dosedaj plačevali z državnimi denarji. — Četrta postava v 17. §. zadeva državno priznanje verskih družeb. Vsaka nova vera se bode od države pripoznala, če le njen nauk in verska opravila državi ali nravi niso nasprotna. Če hoče kdo prestopiti k drugi veri, mora to naznaniti deželni gosposki, ki to potem predstojništvu zapuščene vere na znanje dá. —

To je kratek načrt postav, katere bode državni zbor pretresal in jih gotovo sprejel brez sprememb, brž ko ne, bode jih še poostril. Pravna naša stranka bode vpeljavi teh postav nasprotovala, in ž njo vred tudi nekateri drugi federalistični poslanci. Liberalni Poljaki pa, kakor vé nova „Presse“ povedati, in mladostlovinci se jim nočejo pridružiti in bodo glasovali z liberalci. In kako bi naši Spazzapani mogli tudi drugače? Vsaj liberalizem ni družega nič kakor to, da nobene vere ni treba in nobene cerkve, po takem tudi duhovnov ne; včasih so take reči imenovali „pasjeverstvo“, zdaj jih imenujejo „liberalizem“.

— V 11. seji državnega zbora je grof Hohenwart svoj predlog za mirno spravo med narodi Avstrijskimi obširno razložil in čeravno sta ga tudi dr. Pražak in Herman podpirala, je vendar padel. Kolovodja ustavovercev dr. Herbst je nasproti govoril in odbijal vsako porazumljenje. Grof Hohenwart je kazal na poslednje volitve na Českem, v katerih so spet federalisti sijajno zmagali, in je pred oči stavil ustavovercem, naj tega ne prezrejo; Čehi so v svojem pismu sami rekli, da so pripravljene spustiti se v razgovor; naj se tedaj ta ugodna prilika toliko potrebne sprave ne odbija, — naj se pomisli, da po volilni reformi je Avstrija še dalje od miru in sprave, kakor poprej; naj se pomisli, da gre za Avstrijo! — Al vse besede bile so bob v steno. Dr. Herbst je rekel: „mi smo mi“ in nismo zato tukaj, da bi se s Čehi pogajali! — Pri glasovanju je padel predlog Hohenwartov; za nj so glasovali le poslanci desnega središča, Poljaki in Moravski federalisti; demokrati pa so bili tako pošteni, da so pred glasovanjem zapustili zbornico in niso glasovali zoper.

— V 13. seji je zbornici poslancev minister pravosodja izročil načrt postave za družbena akcije; verske postave so bile v poročanje izročene posebnemu odboru 24terih, načrt postave pa, da so poslopja, ki se leta 1874, 1875 in 1876 ali na novo zidajo, ali dozidajo ali prezidajo, davka prosta, se je izročil finančnemu odseku. — Dr. Kopp, ki nikakor ni še zadovoljen z vladnimi čveterimi verskimi predlogami, je podpiral svoj predlog o splošni uravnavi verskih razmer v Avstriji. Podoba je, da ta demokrat je le organ tistih ministrov (Unger-a in Glaser-ja), ki po novi „Pressi“ nista zadovoljna s predlogami ministra Stremajer-a.

Francosko. — Ministerstvo Mac-Mahonovo je ostalo, ko mu je večina državnega zbora izrekla zaupnico.

Španjsko. — Zmirom še ni konca ne kraja prelihanja krvi v nesrečni tej deželi, kjer brat brata morí, zato, ker eni hočejo kralja vladarja, drugi pa ljudovlado. Stranki kraljevih gré čedalje bolj po sreči.

Prusija. — Vlada neprenehoma divjá proti katoliški cerkvi. Velikega škofa Ledohovskega bodo siloma tirali pred sodnijo, ki ga bode gotovo obsodila, odsta-

vila in zaprla ali pa iz dežele prognala. Bismark žuga celó Francoskim škofom, ki grajajo politiko njegovo. — V državnem zboru nemškem pa, ki se začne prihodnji mesec, bode vendar Bismarku hudo predla, kajti izvoljeno je veliko število poslancev, ki se bodo potegnili za pravice katoliške cerkve, sicer pa je izvoljenih tudi mnogo hudih demokratov, katerim je siloviti Bismark zopern kakor pajek. Tako se utegne primeriti, da močni Bismark obsedí ne le med dvema stoloma na tleh, temuč celó med trami.

Rusija. — Vlada začenja dve novi trdnjavi zidati na meji — proti Avstriji. Čudna je ta novica in temveč ravno zdaj, ko častitelji Andrassy-a glorio pojó njegovi Ruski politiki.

— (*Zopet dr. Costa.*) Današnji „Slov. Narod“, pretresajoč po svojem škodo, katera se godí majhnim občinam in vpijoč po večih občinah pride do vprašanja: Kdo je kriv, da se večje občine na Kranjskem še niso napravile? Vganite, kdo je — po mnenji „Narodovem“, tega kriv? Nihče drug, kakor dr. Costa!! — Čuda, da „Narod“ še ni obdolžil dr. Coste, da je tudi k óz kriv, ki po Kranjskem razsajajo! Pa morda še bo, le počakajmo!

— (*Ponarejeni bankovci.*) Pred nekoliko časom je nekdo na sejmu v Zvuru kupil konja in ga plačal s ponarejenimi desetaki. Ravno tako je nakupil menda isti človek na Hrvaškem vina, boje za enake desetake, in si ga naročil na železniško postajo Laze, kjer ga še zdaj čaka 80 vedrov. Zdaj je sodnija zasačila nekega posestnika iz Dobrave pri Komendi ter ga gnala k prodajalcem, kateri so ga za tistega spoznali, ki je od njih kupoval in s ponarejenimi bankovci plačeval.

— Dozdanji notár v Bistrici na Notranjskem gosp. Anton Kupljen je premeščen po dovoljenji ministerstva v Črnomelj.

— (*Naznanilo.*) Županstvo v Šturji pri Vipavi naznanja, da živinski somenj, ki bi moral biti v Šturji 1. februarja, bo že 1. prosenca.

— (*Živinska kuga*) se je neki prikazala zopet v dveh vaséh Krškega okraja. Tako se nam kratko poroča, Bog daj, da bi ne bilo res. — Tudi na Primorskem se je neki prikazala, ker ste dve živini naglo poginili. Ljudje, ne kupujte živine, če ne veste dobro, od kod je in da je zdrava.

Žitna cena

v Ljubljani 24. januarija 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 10. — banaške 7 fl. 92. — turšice 5 fl. — soršice 4 fl. 20. — rž 4 fl. 80. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 4 fl. 20. — ovsa 2 fl. — Krompir 2 fl. 50.

Kursi na Dunaji 23. januarija.

5% metaliki 69 fl. 40 kr. Ažijo srebra 107 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 70 kr. Napoleondori 9 fl. 5 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 24. jan. 1874: 29. 24. 81. 82. 90.
na Dunaji } 75. 23. 18. 13. 19.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 8. februarija.